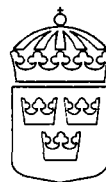


Justitiekommitténs betänkande

1989/90:JuU30

Beslag och kvarstad i internationella förhållanden, m.m.



1989/90
JuU30

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet ett regeringsförslag om åtgärder i kampen mot den internationella narkotikabrottsligheten. Förslaget innefattar ändringar av bestämmelserna om vissa straffprocessuella tvångsmedel på begäran av främmande stat och godkännande av en internationell överenskommelse om samarbete på straffrättens område.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

I betänkandet behandlar utskottet också ett antal motionsyrkanden om skärpningar av narkotikalagstiftningen. I detta hänseende har fyra reservationer fogats till betänkandet.

Propositionen m.m.

I proposition 1989/90:82 har regeringen (justitiedepartementet) föreslagit riksdagen *dels* att anta vid propositionen följande förslag till

1. lag om ändring i lagen (1975:295) om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främmande stat,

2. lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom,

3. lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. samt

4. lag om ändring i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge,

dels att godkänna en den 14 december 1989 undertecknad överenskommelse mellan regeringen i Konungariket Sverige och regeringen i Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirland om tvångsåtgärder och förverkande avseende vinning av brott.

Lagförslagen återges här i *bilaga*.

I samband med propositionen behandlar utskottet yrkanden i motioner väckta under den allmänna motionstiden i år. Motionsyrkandena redovisas på s. 2.

Motionerna

1989/90:Ju604 av Jerry Martinger och Ingvar Eriksson (båda m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till ändring av 2 § narkotikastrafflagen på sätt som anges i motionen.

1989/90:Ju607 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas

17. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förslag till skärpning av toleransnivån för innehav av narkotika,

18. att riksdagen beslutar att straffskalan för icke medicinskt bruk av narkotika skall vara böter eller fängelse.

1989/90:Ju617 av Carl Bildt m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag till lagstiftning om strängare påföljd för narkotikabrott i enlighet med vad i motionen anförts,

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag till lagstiftning om ringa narkotikabrott i enlighet med vad i motionen anförts,

3. att riksdagen hos regeringen begär förslag till lagstiftning om strängare påföljd för grovt narkotikabrott i enlighet med vad i motionen anförts,

6. att riksdagen hos regeringen begär förslag till lagstiftning om strängare påföljd för dem som smugglar narkotika genom att svälja den.

1989/90:Ju628 av Karin Israelsson och Görel Thurdin (båda c) vari yrkas att riksdagen beslutar att påföljden för "eget bruk" av narkotika skall vara böter eller fängelse i högst sex månader.

1989/90:Ju634 av Elisabeth Fleetwood och Ingrid Sundberg (båda m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fängelse som möjlig påföljd för innehav av narkotika för eget bruk.

1989/90:Ju636 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förbudet mot befattningsmed och bruk av narkotika.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:So317.

1989/90:Ju802 av Carl Bildt m.fl. (m) vari yrkas

16. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kriminalisering av narkotikakonsumtion och strängare straff för narkotikabrott.

1989/90:Ju808 av Kjell Ericsson och Ingbritt Irhammar (båda c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förslag till sänkning av toleransnivån för innehav av narkotika,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förslaget att bruk av narkotika skall kunna leda till fängelse.

Utskottet

Propositionen

Brottslighetens ökade internationalisering har skapat behov av ett intensivare samarbete mellan staterna när det gäller olika brottsbekämpande åtgärder, däribland verkställighet av brottmålsdomar. Verkställighet i Sverige av en utomlands meddelad brottmålsdom kan ske enligt bestämmelserna i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom och enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. Ett utomlands meddelat beslut om förverkande i brottmål kan sålunda enligt dessa lagar under vissa förutsättningar verkställas i Sverige. Däremot är möjligheterna att på förhand säkra verkställigheten genom beslag och kvarstad i Sverige mycket begränsade, särskilt i utomnordiska förhållanden. Svensk rätt tillåter nämligen endast i begränsad utsträckning att tvångsmedel används i brottmål för utländska myndigheters räkning. Enligt lagen (1975:295) om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främmande stat kan sålunda endast under vissa förutsättningar egendom tas i beslag, och det finns över huvud taget inte några bestämmelser om kvarstad i brottmål för utländska myndigheters räkning.

I propositionen föreslås bl.a. att möjligheterna att besluta om beslag på begäran av främmande stat utvidgas. Vidare föreslås nya bestämmelser om kvarstad för att säkerställa verkställighet i Sverige av utländska värdeförverkanden.

Det internationella samarbetet i fråga om förverkande av vinning av brott har intensifierats under senare år. Detta gäller inte minst — såsom i förevarande ärende — kampen mot narkotikabrottsligheten. Syftet med de föreslagna lagändringarna är att Sverige skall kunna tillträda vissa internationella överenskommelser om samarbete på straffrättens område, bl.a. den nu aktuella överenskommelsen mellan Sverige och Storbritannien och Nordirland om tvångsåtgärder och förverkande avseende vinning av brott. Här kan vidare nämnas den av Sverige undertecknade FN-konventionen mot olaglig hantering av narkotika och psykotropa ämnen som antogs i Wien den 19 december 1988. Konventionen innehåller bl.a. bestämmelser om verkställighet av utländska förverkandebeslut och om bistånd med reella straffprocessuella tvångsmedel till den stat där förundersökning eller rättegång pågår. Även inom Europarådet är hithörande frågor aktuella; en arbetsgrupp utarbetar t.ex. utkast till en europeisk konvention om efterforskande, beslag och förverkande av vinning av brott.

Utskottet ser positivt på åtgärder som kan förbättra det internationella samarbetet på straffrättens och kriminalpolitikens område. Detta gäller särskilt de nu föreliggande regeringsförslagen, som enligt utskottets mening är väl ägnade att öka möjligheterna till en effektiv internationell brottsbekämpning, vilket är angeläget i fråga om narkotikabrott, bedrägerier och andra former av ekonomisk brottslighet. Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot de framlagda lagförslagen, och utskottet tillstyrker att Sverige tillträder den nu aktuella överenskommelsen med Storbritannien och Nordirland.

Narkotikalagstiftningen m.m.

Inledning

I det följande behandlar utskottet ett antal motionsyrkanden om skärpningar i olika avseenden av straffbestämmelserna i narkotikalagstiftningen m.m.

Bestämmelser om straff för olovlig befattning med narkotika finns i narkotikastrafflagen (1968:64). Lagen trädde i kraft den 1 april 1968 och har ändrats vid ett flertal tillfällen. Ändringarna har bestått i dels att de olika gärningsformerna för narkotikabrott har kompletterats och utvidgats, dels att olika straffskärpningar fortlöpande har genomförts. Den senast genomförda lagändringen, som trädde i kraft den 1 juli 1988, innebar främst att konsumtion av narkotika kriminaliserades.

Lagen innehåller tre svårhetsgrader av narkotikabrott; för normalgraden, narkotikabrott, döms till fängelse i högst tre år (1 §), för ringa brott döms till böter eller fängelse i sex månader eller, om sådan gärning endast bestod i eget bruk av narkotika, till böter (2 §), och för grovt brott döms till fängelse i lägst två och högst tio år (3 §). En särskild regel om ansvarsfrihet finns vid eget bruk av narkotika om gärningen uppdragats genom att vederbörande sökt eller underkastat sig vård eller annan behandling.

Den särskilda straffskalan för eget bruk av narkotika i 2 § narkotikastrafflagen

Som framgått ovan gäller att om narkotikabrott är att anse som ringa och gärningen endast bestod i eget bruk av narkotika kan enbart böter ådömas.

I ett antal motioner (*Ju604, Ju607, Ju617, Ju628, Ju634, Ju636, Ju802 och Ju808*) begärs att fängelse också här bör ingå i straffskalan. Sammanfattningsvis anser motionärerna att den nuvarande bestämmelsen är verkningslös, att straffet för narkotikakonsumtion måste spegla straffvärdet för denna handling jämfört med straffvärdet för andra brott samt att fängelsestraff i straffskalan är en förutsättning för att kunna utnyttja vissa tvångsmedel och för att kunna döma till vård.

Utskottet har tidigare vid flera tillfällen behandlat liknande motionsönskemål. I samband med den senaste ändringen i narkotikastrafflagen, då kriminaliseringen av eget bruk skedde (prop. 1987/88:71,

JuU13, rskr. 280), avstyrkte utskottet i sitt av riksdagen godkända betänkande bifall till flera motioner vari det förordades att fängelse skulle ingå i straffskalan för alla former av narkotikabrott.

Utskottet slog då bl.a. fast att en grundläggande utgångspunkt för den vidgade kriminaliseringen var att de nya reglerna utformades så att den enskildes och olika myndigheters vårdansträngningar inte motarbetas. Avsikten med kriminaliseringen var således inte att få till stånd en sådan ordning att i princip all narkomanvård från samhällets sida skulle kunna ske under tvång. Vården av missbrukare borde enligt utskottets uppfattning alltjämt i princip åvila socialtjänsten och sjukvården, och frågor om användandet av tvång i vården av missbrukare borde avgöras inom ramen för den socialrättsliga lagstiftningen. En annan sak var menade utskottet — rent allmänt sett — att den som döms till fängelse eller skyddstillsyn skall kunna beredas vård inom kriminalvårdens ram om han har missbruksproblem. Bl.a. dessa överväganden talade, enligt utskottets uppfattning, mot att låta fängelse ingå i straffskalan i 2 § vid enbart eget bruk av narkotika. Såvitt gällde frågan om möjligheterna att använda vissa tvångsmedel, bl.a. kroppsbesiktning, vilka förutsätter fängelse i straffskalan, delade utskottet departementschefens och rikspolisstyrelsens uppfattning att intresset av att polisens brottsbeivrande verksamhet på området fick en ändamålsenlig inriktning talade för att reglerna härom inte skulle bli tillämpliga när det är fråga om eget bruk enligt 2 §. Detta talade också mot att fängelse här borde ingå i straffskalan.

Även under innevarande riksmöte har utskottet behandlat motioner innehållande krav på att fängelse skall införas i straffskalan vid eget bruk av narkotika enligt 2 § narkotikastrafflagen. I december 1989 avstyrkte således utskottet i sitt av riksdagen godkända betänkande bifall till motionerna under hänvisning till vad utskottet uttalat i frågan vid bestämmelsens tillkomst (1989/90:JuU16 s. 16 ff).

När frågan nu åter aktualiseras anser utskottet att vad utskottet tidigare har uttalat i saken alltjämt har giltighet. Utskottet avstyrker därför bifall till här behandlade yrkanden i motionerna Ju604, Ju607, Ju617, Ju628, Ju634, Ju636, Ju802 och Ju808.

Gränsdragningen mellan narkotikabrott och ringa narkotikabrott

Fängelse i straffskalan för ringa narkotikabrott infördes den 1 mars 1985 (prop. 1984/85:46, JuU12, rskr. 103). Beteckningen narkotikaförseelse för narkotikabrott som är att anse som ringa slopades och straffmaximum för sådant brott höjdes från böter till fängelse i sex månader. Samtidigt togs böter bort ur straffskalan för normalgraden av narkotikabrott och straffet för sådant brott blev därmed fängelse i högst tre år.

I motionerna *Ju607*, *Ju617* och *Ju808* förespråkas att utrymmet för att bedöma ett narkotikabrott som ringa kraftigt bör begränsas, och det begärs en lagändring av denna innebörd. Motiveringen rör den i praxis vid innehav för eget bruk uppställda gränsen mellan normalgraden av

narkotikabrott och ringa narkotikabrott med hänsyn till den mängd narkotika som gärningen avser. Motionärerna anser att dessa gränser är för höga. I motion Ju617 hävdas också att samma gärning bedöms olika i olika delar av landet.

I samband med den nyss nämnda ändringen av straffskalan för ringa narkotikabrott uttalade departementschefen att ändringen skulle medföra en viss förskjutning av gränsen mellan normalgraden och den ringa graden av narkotikabrott. Avsikten med förslaget var dock inte att åstadkomma en strängare straffmätning; gärningar som före lagändringen bedömts som normalbrott men inte ansågs föranleda strängare påföljd än böter skulle i fortsättningen rubriceras som ringa brott (prop. 1984/85:46 s. 16 och 26). Utskottet ställde sig bakom vad som uttalats i propositionen (JuU 1984/85:12 s. 30).

Inom åklagarmyndigheten i Stockholm upprättades år 1986 en promemoria vari berörs frågan om hur gränsen skall dras mellan ringa narkotikabrott och narkotikabrott när det gäller enbart innehav. Gränsdragningen sker med utgångspunkt endast från mängden och arten narkotika. Uppteckningen grundar sig på domstolspraxis. Det anges att gränsvärdena är avsedda att tjäna som hjälpmedel vid bedömning av rubriceringsfrågan och att det i varje enskilt fall kan föreligga andra omständigheter än mängden som påverkar bedömningen. Vid beaktande av enbart mängden kan, enligt promemorian, som ringa narkotikabrott bedömas *innehav av* upp till 100 gram cannabisharts eller marijuana, upp till 10 gram amfetamin, upp till 1 gram heroin och upp till 2 gram kokain. Det anmärks att det vid relativt stora mängder, exempelvis mer än 50 gram cannabis eller marijuana och 5 gram amfetamin, kan finnas anledning att ifrågasätta om narkotikan är avsedd att användas enbart för eget bruk och att här andra gärningsformer än innehav kan bli aktuella, exempelvis förvärv i överlåtelsesyfte.

I fråga om gränsdragningen mellan normalgraden av narkotikabrott och ringa narkotikabrott vidhåller utskottet sin inställning från år 1984 (JuU 1984/85:12). Utskottet avstyrker bifall till motionerna Ju607, Ju617 och Ju808.

Härutöver vill utskottet anföra följande. Enligt vad utskottet kunnat inhämta har domstolarna i storstadsregionerna på det stora hela en enhetlig praxis som nära ansluter till de gränser som nyss redovisats, även om en något strängare syn kan skönjas. Över landet i stort kan praxis vara något olika på olika håll. Utskottet vill här, även om vissa variationer måste accepteras i ett system med ett stort antal i dömandet självständiga domstolar, understryka betydelsen av en enhetlig tillämpning på området. Samtidigt vill utskottet betona vikten av ett frigörande från ett strikt mängdtänkande vid rubricering och påföljdsbestämning i narkotikamål. Detta har utskottet framhållit vid tidigare ändringar av narkotikastrafflagen (se JuU 1980/81:25), och frågan har också belysts av högsta domstolen (se NJA 1983 s. 754). I sammanhanget vill utskottet också hänvisa till vad högsta domstolen nyligen uttalat när det gäller överlåtelse av små mängder narkotika (se högsta domstolens dom den 22 december 1989, DB 33). Enligt högsta domsto-

len är det en angelägen uppgift för rättsväsendet att motverka den s.k. gatulangningen, och brottslighet av sådant slag bör, även om gärningen bedöms som ringa, normalt leda till fängelsestraff.

Straffmaximum för narkotikabrott och grovt narkotikabrott m.m.

I motionerna *Ju617* och *Ju802* begärs att straffmaximum för normalgraden av narkotikabrott höjs till fängelse sex år och att straffskalan för grovt narkotikabrott bestäms till fängelse i lägst fyra och högst tio år eller livstid. Sistnämnda straffskala bör också, enligt motion *Ju617*, införas vid grov varusmuggling av narkotika.

Nuvarande straffmaximum för grovt narkotikabrott bestämdes genom lagstiftning år 1972. Maximum höjdes då från fängelse i sex år till fängelse i tio år (prop. 1972:67, JuU14, rskr. 213). År 1981 höjdes straffmaximum för narkotikabrott från fängelse i två år till fängelse i tre år och straffminimum för grovt narkotikabrott höjdes från ett till två års fängelse (prop. 1980/81:76, JuU25, rskr. 211). Straffskalorna för varusmuggling och grov varusmuggling av narkotika följer straffskalorna för narkotikabrott och grovt narkotikabrott.

I 1981 års ärende behandlade utskottet en motion vari förespråkades ytterligare straffskärpningar för grovt narkotikabrott. Utskottet avstyrkte bifall till motionen under hänvisning till bl.a. att en höjning av straffmaximum för grovt narkotikabrott skulle innebära ett avsteg från den enligt brottsbalken (BrB) gällande grundsatsen om ett straffmaximum av tio år för tidsbestämda straff när inte fråga är om flera brott. Riksdagen följde utskottet.

Av statistiska centralbyråns kriminalstatistik för år 1988 framgår bl.a. att andelen frihetsstraff vid lagföring av personer för narkotikabrott har ökat under 1980-talet från 25 % år 1980 till 36 % år 1988. Enligt statistiska centralbyrån tyder allt på att påföljden har skärpts under de senaste åren. Användningen av korta frihetsstraff förefaller att ha ökat på bekostnad av andra mindre ingripande påföljder. Straffmätningen för narkotikabrott sägs vara speciell på så sätt att hela fängelsestraffskalan används. Den genomsnittligt ådömda fängelsestrafftiden uppgick år 1988 till 5,5 månader för brott enligt 1 § narkotikastrafflagen och till 40 månader för grovt brott enligt 3 § narkotikastrafflagen. Av de 166 domar som år 1988 ledde till ett fängelsestraff på över fyra år avsåg 49 % grovt narkotikabrott eller grov varusmuggling. Medelstrafftiden avseende s.k. rena fall (lagföringen avser endast ett enda medel) uppgick år 1988 för opiater till 18 månader, för centralstimulantia till 13 månader och för cannabis till 8 månader.

I anledning av nu aktuella motionsyrkanden vill utskottet erinra om det inom regeringskansliet pågående arbetet med en översyn av straffskalorna både när det gäller brottsbalken (BrB) och viktigare s.k. specialrättslig lagstiftning. Underlaget för arbetet utgörs av fängelsestraffkommitténs huvudbetänkande (SOU 1986:13—15) Påföljd för brott och remissyttrandena över detta.

Fängelsestraff på livstid stadgas för närvarande, förutom för vissa av brotten i 22 kap. BrB om landsförräderi m.m., för ett fåtal brott, bl.a. för mord, grov allmänfarlig ödeläggelse, grovt spioneri och folkmord.

Fängelsestraffkommittén har prövat frågan om att avskaffa livstidsstraffet men ansett att övervägande skäl talar för att det bör behållas. Kommittén har uttalat att tillämpningen av denna påföljdsform bör vara synnerligen restriktiv och har vidare understrukit att livstidsfängelse är ett straff som bör utdömas endast i extrema undantagsfall. Denna inställning talar, enligt kommittén, för att minska det antal brott för vilka livstidsfängelse kan dömas ut, och kommittén har gjort en mycket kritisk granskning av de brott som nu kan föranleda fängelse på livstid. Kommittén har emellertid funnit att det inte varit möjligt att slopa livstidsstraffet vid något brott med de brottsbeskrivningar som gäller.

Utskottet vill anmärka att en linje i de senaste årtiondenas reformarbete på påföljdssystemets område har varit bl.a. att utmönstra de tidsbestämda straffen.

Mot den angivna bakgrunden anser utskottet det utslutet att nu överväga att införa livstidsstraff som straffmaximum för grovt narkotikabrott och grov varusmuggling av narkotika. Utskottet vill i sammanhanget erinra om de möjligheter till straffskärpning som finns i BrB 26 kap. 2 § vid fängelse som gemensamt straff vid flerfaldig brottslighet. Denna bestämmelse ändrades förra året på så sätt att möjligheterna att överskrida straffmaximum för det svåraste av brotten gjordes mera differentierade och ökar ju högre detta maximistraff är (prop. 1987/88:120, JuU45, rskr. 404). Vidare bör uppmärksammas straffskärpningsregeln i 26 kap. 3 § BrB som gör det möjligt att vid återfall i grov brottslighet döma ut fängelsestraff på upp till 14 år.

När det sedan gäller önskemålen om en höjning av straffminimum för grovt narkotikabrott och straffmaximum för normalgraden av narkotikabrott anser utskottet att det översynsarbete med straffskalorna som pågår i regeringskansliet inte bör föregripas.

Sammanfattningsvis avstyrker utskottet bifall till önskemålen i motionerna Ju617 och Ju802 om en allmän straffskärpning när det gäller narkotikabrott, grovt narkotikabrott och grov varusmuggling.

Smuggling av svalt narkotika m.m.

I motion Ju617 förespråkas också att riksdagen skall begära lagförslag om en strängare påföljd vid varusmuggling av narkotika om den smugglande bl.a. svalt den narkotika det gäller.

Straffbestämmelser om smuggling av narkotika finns i lagen (1960:418) om straff för varusmuggling (varusmugglingslagen). Som framgått ovan följer straffskalorna för varusmuggling som gäller narkotika skalorna för de olika narkotikabrotten i narkotikastrafflagen. Varusmuggningslagen är för närvarande föremål för översyn (dir. 1986:24).

Generaltullstyrelsen har i en skrivelse den 4 maj 1988 till regeringen anfört att de tillvägagångssätt vid varusmuggling som tas upp av motio-

närerna bör ses som försvårande omständigheter vid bedömning av brottets straffvärde och hemställt att uppmärksamhet ägnas åt frågeställningen inom ramen för den pågående översynen av varusmuggningslagen. Regeringen har överlämnat skrivelsen till utredningen för övervägande.

I anslutning till motionsönskemålet vill utskottet erinra om de fr.o.m. den 1 januari 1989 gällande nya reglerna om straffmätning och påföljdsval. Enligt dessa skall påföljdsbestämningen ske med utgångspunkt i brottets straffvärde och inte som tidigare efter en avvägning mellan allmänpreventiva och individualpreventiva hänsynstaganden. Hårtill ansluter en uppräknig av försvårande omständigheter som ökar straffvärdet. De tankar som bär upp motionsönskemålet kan i sin mån tillgodoses inom ramen för denna nya ordning.

Vid ställningstagande till motionsönskemålet får utskottet hänvisa till att varusmuggningslagen för närvarande övervägs inom utredningsväsendet. Resultatet av dessa överväganden bör inte föregripas och därför avstyrker utskottet bifall till motion Ju617 i nu behandlad del.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen antar de i proposition 1989/90:82 framlagda förslagen till

a) lag om ändring i lagen (1975:295) om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främmande stat,

b) lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom,

c) lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.,

d) lag om ändring i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland Island och Norge,

2. att riksdagen godkänner den den 14 december 1989 undertecknade överenskommelsen mellan regeringen i Konungariket Sverige och regeringen i Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirland om tvångsätgärder och förverkande avseende vinning av brott,

3. beträffande *fängelse för eget bruk vid ringa narkotikabrott* att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ju604, 1989/90:Ju607 yrkande 18, 1989/90:Ju617 yrkande 2 i denna del, 1989/90:Ju628, 1989/90:Ju634, 1989/90:Ju636, 1989/90:Ju802 yrkande 16 i denna del och 1989/90:Ju808 yrkande 3,

res. 1 (m, fp, c)

4. beträffande *gränsen för ringa narkotikabrott* att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ju607 yrkande 17, 1989/90:Ju617 yrkande 2 i denna del och 1989/90:Ju808 yrkande 1,

res. 2 (m, c)

5. beträffande *straffmaximum för grovt narkotikabrott m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ju617 yrkandena 1 och
3 och 1989/90:Ju802 yrkande 16 i denna del,

res. 3 (m)

6. beträffande *smuggling av svalt narkotika m.m.*
att riksdagen avslår motion 1989/90:Ju617 yrkande 6.

res. 4 (m)

Stockholm den 24 april 1990

På justitieutskottets vägnar

Britta Bjelle

Närvarande: Britta Bjelle (fp), Ulla-Britt Åbark (s), Jerry Martinger (m), Birthe Sörestedt (s), Bengt-Ola Rytter (s), Göthe Knutson (m), Göran Magnusson (s), Eva Johansson (s), Göran Ericsson (m), Lars Sundin (fp), Anders Svärd (c), Berith Eriksson (vpk), Sigrid Bolkéus (s), Barbro Andersson (s), Gunilla André (c), Kent Carlsson (s) och Inger Schörling (mp).

Reservationer

1. Fängelse för eget bruk vid ringa narkotikabrott (mom. 3)

Britta Bjelle (fp), Jerry Martinger (m), Göthe Knutson (m), Göran Ericsson (m), Lars Sundin (fp), Anders Svärd (c) och Gunilla André (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "När frågan" och slutar med "och Ju808" bort ha följande lydelse:

När frågan nu åter aktualiseras anser utskottet att tiden är mogen för ett ändrat ställningstagande. Som framförs i motionerna har nämligen den aktuella bestämmelsen visat sig verkningslös och inte tillämpats i någon större utsträckning. Utskottet vill här erinra om att det är viktigt att straffet för ett brott speglar dess straffvärde. Utskottet finner det självklart att konsumtion av en viss mängd narkotika inte bör bedömas ha ett lägre straffvärde än innehav av samma mängd. Straffskalan för eget bruk av narkotika bör således sammanfalla med den för innehav. För sistnämnda brott omfattar straffskalan som framgått ovan såväl böter som fängelse också vid brott som är att anse som ringa, och utskottet anser för sin del att straffskalan för innehavsbrott är väl avvägd. Detta bör enligt utskottets mening leda till motsvarande straffskala för eget bruk av narkotika.

Utskottet vill i detta sammanhang understryka att domstolarna är skyldiga att mäta ut straff under hänsynstagande bl.a. till hur allvarligt brottet är i det enskilda fallet. Om det står klart att eget bruk av narkotika inte påkallar mer än ett bötesstraff skall någon annan påföljd naturligtvis inte heller utdömas.

Det kan tilläggas att det, enligt utskottets mening, i vissa fall bör vara möjligt att använda det straffprocessuella tvångsmedlet kroppsbesiktning i syfte att säkra bevisning vid misstanke om eget bruk av narkotika. Likaså bör det vara möjligt att döma till vård, i första hand kontraktsvård och skyddstillsyn med föreskrift om behandling, vid upprepat fall av eget bruk. I båda fallen är en första förutsättning att fängelse ingår i straffskalan.

Sammanfattningsvis anser utskottet att fängelse bör ingå i straffskalan för eget bruk av narkotika i 2 § narkotikastrafflagen. Det bör ankomma på regeringen att snarast utarbета ett lagförslag med denna innebörd. Förslaget bör snarast föreläggas riksdagen. Vad utskottet nu med anledning av motionerna Ju604, Ju607, Ju617, Ju628, Ju634, Ju636, Ju802 och Ju808 uttalat bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under moment 3 bort ha följande lydelse:

3. *beträffande fängelse för eget bruk vid ringa narkotikabrott*
att riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ju604, 1989/90:Ju607 yrkande 18, 1989/90:Ju617 yrkande 2 i denna del, 1989/90:Ju628, 1989/90:Ju634, 1989/90:Ju636, 1989/90:Ju802 yrkande 16 i denna del och 1989/90:Ju808 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

2. Gränsen för ringa narkotikabrott (mom. 4)

Jerry Martinger (m), Göthe Knutson (m), Göran Ericsson (m), Anders Svärd (c) och Gunilla André (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "I fråga" och på s. 7 slutar med "till fängelsestraff" bort ha följande lydelse:

Enligt vad utskottet kunnat inhämta har domstolarna i storstadsregionerna på det stora hela en enhetlig praxis som nära ansluter till de gränser som nyss redovisats, även om en något strängare syn kan skönjas. Över landet i stort kan, som framhålls i en av motionerna, praxis vara något olika. Som motionärerna framhåller har gränsen för vad som kan betecknas som ringa narkotikabrott med hänsyn till enbart mängden av den narkotika det gäller, efter den senast genomförda lagändringen, förskjutits till en gräns som även enligt utskottets mening är alltför hög och inte kan godtas. I syfte att komma till rätta härmed bör en lagändring äga rum. Enligt utskottets uppfattning är det förslag till ny lydelse av 2 § narkotikastrafflagen i nu berörda delar som framförs i motion Ju617 väl värt att överväga. I motiven bör innebörden av bestämmelsen närmare anges så att det klart framgår att det kan komma i fråga att bedöma ett brott som ringa endast vid en så obetydlig mängd narkotika att den normalt inte delas upp ytterligare

före konsumtion. Den av utskottet nu förordade ändringen torde även vara ägnad att medföra en enhetlighet i dömandet landet över. Regeringen bör snarast återkomma till riksdagen med förslag till lagändring av den innebörd som utskottet nu skisserat. Vad utskottet nu uttalat bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställande under moment 4 bort ha följande lydelse:

4. *beträffande gränsen för ringa narkotikabrott*

att riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ju607 yrkande 17, 1989/90:Ju617 yrkande 2 i denna del och 1989/90:Ju808 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

3. Straffmaximum för grovt narkotikabrott m.m. (mom. 5)

Jerry Martinger, Göthe Knutson och Göran Ericsson (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 8 som börjar med "Mot den" och slutar med "grov varusmuggling" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motionerna Ju617 och Ju802 inger narkotikaläget i Sverige stor oro och narkotikamissbruket är ett av våra allra största samhällsproblem. För att komma till rätta med missbruket krävs, enligt utskottets mening, ingripande åtgärder på många olika fronter. En straffskärpning beträffande narkotikabrotten är *en* sådan åtgärd och skulle här ha en nödvändig preventiv effekt.

Fängelsestraffkommittén har i sina överväganden av frågan vilka brott inom specialstraffrätten som bör föras över till brottsbalken uttryckt att det kan tyckas att narkotikabrotten närmast hör hemma i blocket "brott mot allmänheten". Enligt kommittén rör det sig här om hantering och spridande av farliga droger, varigenom befolkningen utsätts för fara till liv och hälsa (jfr brottet spridande av gift eller smitta i 13 kap. 7 § BrB). I likhet med motionärerna anser utskottet att en jämförelse mellan narkotikabrott och andra allmänfarliga brott har goda skäl för sig. Straffskalan för nyss nämnda brott, i grova fall, är fängelse på viss tid, lägst fyra och högst tio år, eller livstid. Enligt utskottets mening finns det skäl att höja både minimi- och maximumstraffet för de grova narkotikabrotten i enlighet härmed. Utskottet vill här för sin del instämma i vad som framhålls i motionerna att den illegala handeln med narkotika fått en alltmer internationaliserad prägel. Vid en internationell jämförelse har Sverige i nu aktuellt hänseende en relativt låg straffskala. Ett land med en mild straffreaktion utgör en mer attraktiv marknad för internationellt verksamma tillverkare, försäljare och importörer. Det är således nödvändigt att anpassa vår lagstiftning så att den minst kommer i paritet med vad som gäller i andra länder på det här området. Med strängare straffsatser kommer det att bli känt att det är farligt att försöka syssla med narkotikahandling i stor skala i vårt land. Utskottet vill dock framhåll-

la att livstidsstraffet bör användas med urskillning; en höjning av straffminimum bör dock i föreningen med risken för ett livstidsstraff få en avgörande verkan på den grova narkotikabrottsligheten.

Sammanfattningsvis anser utskottet i likhet med vad som framhålls i motionerna Ju617 och Ju802 att straffskalan för grovt narkotikabrott bör ändras så att den sammanfaller med den för spridande av gift eller smitta, grovt brott. En motsvarande höjning bör ske för brottet grov varusmuggling av narkotika i varusmuggningslagen. I konsekvens härmed bör straffmaximum för normalbrottet narkotikabrott höjas från nuvarande fängelse i tre år till fängelse i sex år. Regeringen bör snarast återkomma med förslag till en sådan lagändring som utskottet nu förordat. Vad utskottet nu uttalat bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under moment 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *straffmaximum för grovt narkotikabrott m.m.*

att riksdagen med anledning av motionerna 1989/90:Ju617 yrkandena 1 och 3 och 1989/90:Ju802 yrkande 16 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

4. Smuggling av svalt narkotika m.m. (mom. 6)

Jerry Martinger, Göthe Knutson och Göran Ericsson (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 9 som börjar med "I anslutning" och slutar med "behandlad del" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motion Ju617 inger narkotikaläget i Sverige stark oro, och enligt utskottets mening bör problemet angripas på alla fronter. Den under senare tid alltmer använda, avancerade smugglingsmetoden att svälja eller stoppa in narkotika i kroppens håligheter vållar, som också framhållits av generaltullstyrelsen, stora svårigheter när det gäller uppdagandet och förhindrandet av sådana smugglingsbrott. Som motionärerna framhåller bör ett sådant förfaringsätt höja straffvärdet för gärningen och utskottet anser att en ändring av varusmuggningslagen bör göras av denna innebörd. Skäl saknas, enligt utskottets mening, att avvakta det ställningstagande som utredningen för översyn av varusmuggningslagen (Fi 1986:05) kan komma fram till. Ett lagförslag av det innehåll som utskottet nu förordat bör utarbetas av regeringen och snarast läggas på riksdagens bord. Vad utskottet nu uttalat bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under moment 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *smuggling av svalt narkotika m.m.*

att riksdagen med anledning av motion 1989/90:Ju617 yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Lag om ändring i lagen (1975:295) om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främmande stat

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1975:295) om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främmande stat

dels att 1 – 3, 5, 7 – 12 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas tre nya paragrafer, 2 a, 9 a och 13 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Är någon i främmande stat misstänkt, tilltalad eller dömd för där straffbelagd gärning, får enligt vad som föreskrives i denna lag föremål eller skriftlig handling, som finns här i riket, efter framställning tagas i beslag och överlämnas till den främmande staten.

Är någon i främmande stat misstänkt, tilltalad eller dömd för en där straffbelagd gärning, eller förs talan särskilt om förverkande i en främmande stat, får det efter framställning från den främmande staten beslutas om beslag eller kvarstad enligt vad som föreskrivs i denna lag.

Beslag får avse föremål eller skriftlig handling som finns i Sverige. Bestämmelserna i 27 kap. 2 och 3 §§ rättegångsbalken skall tillämpas. För eftersökande av egendom som är underkastad beslag får husrannsakan företas enligt vad som föreskrivs i 28 kap. 1 och 3 §§ rättegångsbalken.

2 §

Egendom som avses i 1 § får tagas i beslag, om den skäligen kan antagas äga betydelse för utredning om gärningen eller vara någon frånhänd genom denna. Bestämmelserna i 27 kap. 2 och 3 §§ rättegångsbalken äger därvid motsvarande tillämpning.

För eftersökande av egendom som är underkastad beslag får husrannsakan företagas enligt vad som föreskrives i 28 kap. 1 och 3 §§ rättegångsbalken.

Egendom som skäligen kan antas ha betydelse för utredning om gärningen eller vara frånhänd någon genom denna får tas i beslag och överlämnas till den främmande staten.

Första stycket gäller också egendom som skäligen kan antas vara förverkad på grund av brott, om egendomen hade kunnat förverkas enligt svensk lag i en rättegång i Sverige och det finns särskilda skäl att överlämna egendomen till den främmande staten.

2 a §

Om förverkande som beslutas efter en rättegång i den främmande staten kan verkställas här, får

1. egendom som i rättegången har förverkats eller skäligen kan antas vara förverkad på grund av brott tas i beslag.

2. det beslutas om kvarstad på så mycket av den berördes tillgångar som motsvarar värdet av vad som har förverkats eller skäligen kan antas vara förverkat, om det skäligen kan befaras att verkställighet av det utländska förverkandebeslutet annars skulle försvåras.

3 §¹

Med anledning av framställning från annan stat än Danmark, Finland, Island eller Norge får åtgärd enligt 1 § *ej vidtagas*, om hinder mot utlämning för brottet skulle ha förelegat enligt 4 § första stycket första punkten, 5 § eller 10 § lagen (1957:668) om utlämning för brott.

När fråga är om framställning från Danmark, Finland, Island eller Norge får åtgärden *ej vidtagas*, om hinder mot utlämning för brottet skulle ha förelegat enligt 3 § första stycket eller 5 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

Skulle hinder mot utlämning för brottet ha förelegat enligt 6 § lagen om utlämning för brott eller 4 § lagen om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge, får åtgärden vidtagas endast om framställningen har gjorts av stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 27 januari 1977 om bekämpande av terrorism och gärningen utgör brott som avses i denna konvention.

5 §²

Framställning från annan stat än Danmark, Finland, Island eller Norge skall *inges till utrikesdepartementet*. Den skall göras på diplomatisk väg, om Sverige inte i förhållande till den främmande staten har överenskommit om att tillämpa en annan ordning.

¹ Senaste lydelse 1977:436.

² Senaste lydelse 1981:1303.

Framställningen skall innehålla uppgift om personens namn, nationalitet och hemvist, den egendom som avses, brottets beskaffenhet, tid och plats för brottet samt i den främmande staten tillämpliga straffbestämmelser. Har dom meddelats i den främmande staten, skall avskrift därav fogas vid framställningen. I annat fall skall uppgift lämnas om de omständigheter som åberopas till stöd för misstanken eller åtalet och, i förekommande fall, det enskilda anspråk varom är fråga.

Framställningen skall innehålla uppgifter om personens namn, nationalitet och hemvist, den egendom eller det belopp som framställningen avser, brottets beskaffenhet, tid och plats för brottet samt de straffbestämmelser som är tillämpliga i den främmande staten. Har dom meddelats i den främmande staten, skall en kopia av domen fogas vid framställningen. I annat fall skall uppgifter lämnas om de omständigheter som åberopas till stöd för misstanken eller åtalet och, i förekommande fall, enskilda anspråk. En framställning som avses i 2 a § bör i förekommande fall innehålla uppgifter om när åtal skall väckas eller dom kan meddelas.

7 §

Riksåklagaren skall låta företaga de åtgärder som påkallas av framställningen. Bestämmelserna i 27 kap. 9–13 §§ samt 28 kap. 4–10 §§ rättegångsbalken äger därvid motsvarande tillämpning.

Riksåklagaren skall låta företa de åtgärder som påkallas av framställningen. Bestämmelserna i 26 kap. 3 § första stycket, 27 kap. 9–13 §§ samt 28 kap. 4–10 §§ rättegångsbalken skall därvid tillämpas.

8 §

Verkställt beslag skall skyndsamt anmälas hos rätten för prövning, huruvida beslaget är lagligen grundat och följaktligen skall bestå samt om det är påkallat att vid egendomens överlämnande till den främmande staten föreskriva förbehåll som avses i 4 §.

Verkställda beslag som avses i 2 § skall skyndsamt anmälas hos rätten för prövning, huruvida beslaget är lagligen grundat och följaktligen skall bestå samt om det är påkallat att föreskriva förbehåll som avses i 4 § vid egendomens överlämnande till den främmande staten.

Rätten skall så snart det kan ske hålla förhandling i frågan. Om förhandlingen gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 24 kap. 17 § andra stycket rättegångsbalken. Rättens avgörande av saken sker genom beslut.

Efter rättens beslut skall riksåklagaren med eget yttrande överlämna ärendet till regeringen.

Har rätten funnit att ett verkställt beslag inte är lagligen grundat, skall regeringen avslå framställningen. I annat fall skall regeringen pröva om den beslagtagna egendomen skall överlämnas till den främmande staten. Vid bifall till framställningen skall regeringen föreskriva de förbehåll enligt 4 § som rätten har funnit

*påkallade eller som regeringen an-
nars anser nödvändiga.*

9 §

*Sedan de åtgärder som avses i 7 och 8 §§ fullgjorts, överlämnar riks-
åklagaren ärendet jämte eget ytt-
rande till regeringen.*

*Har rätten funnit verkställt beslag
ej vara lagligen grundat, skall rege-
ringen avslå framställningen. I an-
nat fall prövar regeringen, om den
beslagtagna egendomen skall över-
lämnas till den främmande staten.
Vid bifall till framställningen skall
föreskrivas de förbehåll enligt 4 §
som rätten funnit påkallade eller
som regeringen eljest finner erfor-
derliga.*

*Ärenden om verkställda beslag
som avses i 2 a § och framställning-
ar om kvarstad skall skyndsamt
överlämnas till rätten för prövning.*

*För rättens handläggning gäller
8 § andra stycket. I brådskande fall
får rätten omedelbart bevilja kvar-
stad att gälla till dess annat be-
stäms. Beslutas kvarstad, gäller 26
kap. 4 § tredje stycket och 8 § rätte-
gångsbalken.*

*När rätten beslutar om kvarstad
eller fastställer ett verkställt beslag,
skall rätten bestämma hur länge åtgär-
den längst får bestå. Den be-
stämda tiden får förlängas om det
finns anledning till det. Om det inte
längre finns skäl för kvarstad eller
beslag, skall rätten häva åtgärden.
Innan kvarstaden eller beslaget
hävs, skall rätten genom utrikesde-
partementets förmedling ge den
främmande staten tillfälle att yttra
sig, om det inte är uppenbart obe-
hövligt. I annat fall skall åtgärden
bestå till dess att ansökan om verk-
ställighet prövas.*

*Riksåklagaren skall underrätta
utrikesdepartementet om de åtgär-
der som har vidtagits enligt denna
paragraf.*

9 a §

*Ärenden som avses i 9 § skall prö-
vas av Stockholms tingsrätt. Tings-
rätten får också pröva frågor som
avses i 8 §, om det föranleds av den
utländska framställningen.*

10 §

*Framställning från Danmark,
Finland, Island eller Norge skall gö-
ras av vederbörande polis- eller
åklagarmyndighet antingen hos
riksåklagaren eller, om det är känt*

*Framställning från Danmark,
Finland, Island eller Norge skall gö-
ras av vederbörande polis- eller
åklagarmyndighet antingen hos
riksåklagaren eller, om det är känt*

var egendomen finns, hos *stats- eller distriktsåklagare*.

var egendomen finns, hos *annan allmän åklagare*.

Angående framställningen gäller bestämmelserna i 5 § andra stycket.

11 §

Finner åklagaren att hinder mot bifall till framställningen föreligger enligt denna lag eller att bifall *eljest* bör vägras, skall han genast avslå framställningen. I annat fall skall han *företaga* de åtgärder som påkallas av framställningen. Därvid *äger* bestämmelserna i 27 kap. 9–13 §§ samt 28 kap. 4–10 §§ rättegångsbalken *motsvarande tillämpning*.

Finner åklagaren att hinder mot bifall till framställningen föreligger enligt denna lag eller att bifall bör vägras *av andra skäl*, skall han genast avslå framställningen. I annat fall skall han *företa* de åtgärder som påkallas av framställningen. Därvid *skall* bestämmelserna i 26 kap. 3 § *första stycket*, 27 kap. 9–13 §§ samt 28 kap. 4–10 §§ rättegångsbalken *tillämpas*.

12 §

Verkställt beslag skall skyndsamt anmälas hos rätten. Denna *prövar* om beslaget är lagligen grundat och *avgör* om egendomen skall överlämnas till den främmande staten. *Bifalles* framställningen, skall rätten föreskriva de förbehåll enligt 4 § som *finnes erforderliga*.

Verkställda beslag som *avses i 2 §* skall skyndsamt anmälas hos rätten. Denna *skall pröva* om beslaget är lagligen grundat och *avgöra* om egendomen skall överlämnas till den främmande staten. *Om framställningen bifalls*, skall rätten föreskriva de förbehåll enligt 4 § som *är nödvändiga*.

I fråga om rättens handläggning av ärendet gäller vad som föreskrives i 8 § andra stycket.

13 §

För ärenden om verkställda beslag som avses i 2 a § och framställningar om kvarstad gäller 9 § *första–tredje stycket*. *Yttranden som avses i 9 § tredje stycket får inhämtas direkt hos vederbörande polis- eller åklagarmyndighet*.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1990.

2 Förslag till

1989/90:JuU30

Bilaga

Lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom

Härigenom föreskrivs att 9, 14 och 18 §§ lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Sedan framställning om verkställighet överlämnats till riksåklagaren, gör denne ansökan till rätten om dess prövning av framställningen, om ej annat följer av 16 eller 19–22 §§. Rörande sakens handläggning gäller i tillämpliga delar rättegångsbalkens bestämmelser om rättegången i brottmål, om ej annat följer av denna lag. Rättens avgörande av saken sker genom dom.

Sedan framställning om verkställighet överlämnats till riksåklagaren, gör denne ansökan till rätten om dess prövning av framställningen, om ej annat följer av 16 eller 19–22 §§. Rörande sakens handläggning gäller i tillämpliga delar rättegångsbalkens bestämmelser om rättegången i brottmål, om ej annat följer av denna lag. *Avser framställningen förverkande som angår någon annan än den dömda, skall särskild talan föras mot honom, om han inte har hörts i den utländska rättegången. För sådan talan gäller i tillämpliga delar reglerna i rättegångsbalken om åtal för brott på vilket inte kan följa svårare straff än böter.* Rättens avgörande av saken sker genom dom.

Vid förhandling i mål om verkställighet av europeisk brottmålsdom skall den dömda höras personligen, om han begär det. Är den dömda berövad friheten i den stat där domen meddelats, får dock förhandling äga rum i den dömdes frånvaro, även om han begärt att bli hörd personligen.

14 §

Har genom den utländska domen visst belopp i pengar eller värdet av viss egendom förklarats förverkat, bestämmer rätten, med tillämpning av den växelkurs som gäller vid tiden för beslutet, ett motsvarande förverkandebelopp i svenska kronor.

Har genom den utländska domen visst belopp i pengar eller värdet av viss egendom förklarats förverkat, bestämmer rätten, med tillämpning av den växelkurs som gäller vid tiden för beslutet, ett motsvarande förverkandebelopp i svenska kronor. *Om förverkandebeloppet uppenbarligen överstiger det belopp som skulle ha förverkats enligt svensk lag om rättegången ägt rum i Sverige, får rätten sätta ned beloppet i motsvarande mån.*

Har visst föremål förklarats förverkat, får rätten förklara föremålet förverkat endast om det kun-

Har ett föremål förklarats förverkat, får rätten förklara föremålet förverkat endast om det kunnat för-

nat förklarats förverkat enligt svensk lag, därest lagföringen ägt rum i Sverige.

klaras förverkat enligt svensk lag i en rättegång i Sverige.

Angår förverkandet någon annan än den dömda, får rätten besluta om förverkande endast om förverkande hade kunnat ske enligt svensk lag i en rättegång i Sverige.

18 §

Har framställning om verkställighet av europeisk brottmålsdom gjorts, kan egendom som genom domen förklarats förverkad *tagas* i beslag, om beslag kunnat ske, *därest lagföringen skett vid svensk domstol*. Beslut om beslag meddelas av riksåklagaren eller rätten. I fråga om beslag enligt denna paragraf *äger* i övrigt bestämmelserna i 27 kap. rättegångsbalken *motsvarande tillämpning*.

Har framställning om verkställighet av europeisk brottmålsdom gjorts, kan egendom som genom domen förklarats förverkad *tas* i beslag, om beslag *hade* kunnat ske enligt svensk lag i en rättegång i Sverige. Beslut om beslag meddelas av riksåklagaren eller rätten. I fråga om beslag enligt denna paragraf *skall* i övrigt bestämmelserna i 27 kap. rättegångsbalken *tillämpas*. *Bestämmelser om beslag och om kvarstad finns också i lagen (1975:295) om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främmande stat.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1990.

3 Förslag till

1989/90:JuU30

Bilaga

Lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m. m.

Härigenom föreskrivs att i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m. m. skall införas en ny paragraf, 4 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §

Bestämmelser om användning av beslag och kvarstad på begäran av myndigheter i Danmark, Finland, Island och Norge finns i lagen (1975:295) om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främmande stat.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1990.

Lag om ändring i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge

Bilaga

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*9 §¹

Framställning om utlämning skall av polis- eller åklagarmyndighet i den stat som önskar utlämningen göras antingen hos riksåklagaren eller, om gärningsmannens uppehållsort i riket är känd, direkt hos stats- eller distriktåklagare.

Framställning om utlämning skall av polis- eller åklagarmyndighet i den stat som önskar utlämningen göras antingen hos riksåklagaren eller, om gärningsmannens uppehållsort i riket är känd, direkt hos annan allmän åklagare.

Om icke den, som begäres utlämnad, enligt vad i 10 § sägs samtycker till utlämning eller erkänner den gärning för vilken utlämning begäres eller, om framställningen avser flera gärningar, någon av dessa, skall framställningen grundas på en av domstol i den stat, från vilken framställningen inkommit, meddelad fällande dom eller ock annat av domstol i nämnda stat meddelat beslut, varav framgår, att domstolen funnit sannolika skäl föreligga till misstanke att den som begäres utlämnad begått det uppgivna brottet. Begäres någon utlämnad för att lagföras för flera brott är det tillfyllest att till grund för framställningen föreligger sådant beslut beträffande allenast något av brotten.

Vid framställningen skall, om det i förekommande fall ej framgår av domen eller beslutet, fogas uppgift om personens nationalitet och hemvist, brottets beskaffenhet, tid och plats för detta samt i den främmande staten tillämpliga straffbestämmelser. Signalement skall om möjligt företes.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1990.

¹ Senaste lydelse 1975:294.